

րեք¹, եւ գետք՝ հինգ², քաղաք[ք]³ երեսուն եւ ութ⁴, գաւառս՝ երեսուն⁵. զԱռանձնական Աքա-
[յ]իա. զԱռկաղիա. զԱռգիա⁶. զԼակոնիկէ. [12բ]
զԻլիա. զՄիսինիա. [զ]Սիկոնիա⁷, յորում մե-
հե[ա]յնք⁸ Պիսիդոնի, [եւ զՊելոպոնէսոս⁹ ցա-
մաք[ա]կղզի]¹⁰: 68 Ունի Պելոպոնէսոս¹¹ ծայ-
ր[ա]¹² բազումս եւ անկիւնս¹³, որք ունին հոմա-
նուն ծոցս. լերինք՝ չորս¹⁴, գետք՝ վեց¹⁵, քաղաքք՝
վաթսուն¹⁶, յորոց մինն է Ղակեդամոն¹⁷: 69 Լինի
մարմար կանաչ:

70 եւ ունի ելլադա այլ քաղաքս բազումս ի
բազում գաւառս, [եւ գետս]¹⁸, եւ այլ լերինս ի-
նն¹⁹, յորոց է Պառնասոս²⁰, Եղիկոն, Թոթո[ն]ոն²¹,
զորոց առասպելն պատմէ: 71 Ունի [մեհեանս
երիս՝ զՀռէա]²² եւ զԱրտեմիա]²³ եւ զՊիսի-

դոնի²⁴: 72 Ունի]²⁵ կղզիս քառասուն եւ չորս²⁶,
յորոց է Կրիտն (ի նմա է Շանթական լեռն եւ Ե-
լեւինա քաղաք), եւբիւ մեծ կղզի եւ Ատա-
ղանդ²⁷ փոքրիկ կղզեակ ի մէջն: 73 Զոր ասեն
գտեալ զաւրացն Արտաշէսի²⁸ Հայոց արքայի, զի
մի՛նաւք ոռճկացն յամիցեն, մինչեւ պաշտարեալն
էր զգղեակն Զարմանալի, զի չորք յանպատճա-
ռս այդր²⁹ անդր հոսէին. եւ ասեն անդ մեռեալ
Արտաշէսի³⁰: 74 եւ Արիստոտէլ անդ եղեւ խո-
րասոյզ. [Մ]եռտոս³¹ է անուն նորա:

75 Կատարեցաւ Երոպիա³² Երրորդ մասն
աշխարհի:

1 [Դ] Առաջին բնաշխարհ Լիբիոյ՝
Երկրորդ հատ[ածի] աշխարհիս³³
(սկիզբն լայնութեան չափոյն աստի է)

2 ³⁴Ա. Առաջին բնաշխարհ³⁵ Լիբիոյ է
Մարիտանիա³⁶, որ կոչի Տինգի[տ]անիա³⁷, յա-

1 V^q2 V^ե

3 VS քաղաք փիս քաղաք[ք] (վեր.՝ ըստ մախորդի)

4 V^լ5 V^լ (թերեւս, մախորդ քաղք վեր-լի է՝ գաւառք)6 V զԱռկիա փիս զԱռգիա (վեր. Սուքրեանի. ըստ
Երեմեանի՝ վերականգնելի է զԱռգոլիդէ)7 VS Սիկոնիա փիս [զ]Սիկոնիա (վեր., ըստ Երե-
մեանի՝ վերականգնելի է զՍիկոնիա)

8 VS մեհեանք փիս մեհե[ա]նք (վեր., հմմտ. Ե.325)

9 A զՊելոպոնէսոս, DPv զՊելոպոնէսոս, E զՊե-
լոսնէսոս, v¹ զՊեթոն փիս զՊելոպոնէսոս (վեր.՝
ըստ V-ի, տե՛ս յաջորդ մախ.)10 VS չիք եւ ... ցամաք[ա]կղզի (վեր.՝ ըստ համա-
նոսի. [ա]-ի համար տե՛ս մախ. Ե.154, 227)11 V Պելլոպոնէսոս, S Պելլոպոնէսոս փիս Պելոպո-
նէսոս (վեր., Պտղոմէոսի մօտ՝ Πελοπόννησος)

12 V ծայր փիս ծայրս (վեր. Սուքրեանի)

13 VS անգիւնս փիս անկիւնս (վեր., հմմտ. Գ.3, 29)

14 V^ե15 V^q16 V^լ17 V Զակեդամոն, S Լակեդամոն փիս Ղակեդամոն
(վեր., տե՛ս բոլորագիր ղ → զ)

18 VS չիք եւ գետս (վեր.՝ ըստ համառ., տե՛ս եւ ... եւ)

19 V^թ

20 V Պառնասոզ փիս Պառնասոս (վեր. Սուքրեանի)

21 V Եղիկին, Թոթոն, S Ելիկին, Թոթոն փիս Եղի-
կոն, Թոթոն[ն]ոն (վեր.՝ ըստ Երեմեանի, Պտղոմէ-
ոսի մօտ՝ Έλικών եւ Δωδονέων)22 AE զԻոս, DPv զԻոիս, v³ զՀռէ փիս զՀռէալլ
(վեր.)23 AE զԱրտեմիա, DPv զԱրտեմիս փիս զԱրտեմի-
ալլ (վեր.)

24 AE զՊոսիտիմոս փիս զՊիսիդոնի (DPv)

25 VS չիք մեհեանս Երիս ... Ունի (2 տող) (վեր.՝ ըստ
Երեմեանի՝ համառոտից. տե՛ս Ունի ... Ունի)26 V^լ

27 S Ատալանդ փիս Ատաղանդ (V)

28 S Արտաշէսի փիս Արտաշէսի (V)

29 S այսր փիս այդր (V)

30 S Արտաշէսի փիս Արտաշէսի (V)

31 VS Երոպոս փիս [Մ]եռտոս (վեր.՝ ըստ համառո-
տի, որի խմբագրածն է. «ունի ջուր (DPv եւ ջուր)
ի կղզւոյն Միտոս (AE զՄիտոիոյ), որ ան-
պատճառս (AE անպատճառ) այսր անդր (AE եւ
անդր) հոսի, ուր խորասոյզ եղեւ Արիստոտէլ»)

32 VS Երոպիա փիս Երոպիա (վեր., հմմտ. Գ.1, 9)

33 S Լիբիւ. Երկրորդ հատած աշխարհիս, ADEPv
Աշխարհ Լիբիա փիս Առաջին ... աշխարհիս (V.
ամբողջ տողը եւ փակագծի կտորը (որը հմմտ.
մախ. Բ.5) կարմրով եւ «կրկնաբարութեամբ» են. հա-
տածի բառի վրայ պատուոյ մշանը վրիպուած է)34 S չիք Ա. (V. գրուած է լուսանցքում, պատուոյ
մշաններով՝ իբրեւ գլխահամար. ըստ Երեմեանի՝
վեր.-մելի է. «Յաղագս Առաջին Մարիտանիոյ»)

35 V բուն աշխարհ փիս բնաշխարհ (վեր. Սուքրեանի)

36 V Մարիտոնիա փիս Մարիտանիա (վեր. Սուքրեանի)

37 VS Տինգոնիա փիս Տինգիտանիա (վեր. Երե-
մեանի՝ ըստ Պտղոմէոսի. հմմտ. մախ. Դ.5)